

Όσιος Ιωσήφ ο Υμνογράφος

/ [Βίοι Αγίων](#)

Ο Όσιος Ιωσήφ ο Υμνογράφος τιμάται από την εκκλησία μας στις 3 Απριλίου εκάστου έτους. Γεννήθηκε στη Σικελία, το έτος 816 μ.Χ., από ενάρετους και ευσεβείς γονείς, τον Πλουτίνο και την Αγάθη. Τα περί της ζωής και της δράσεώς του τα γνωρίζουμε από τον βίο που συνέταξε ο μαθητής και διάδοχός του στη μονή του, Θεοφάνης, συμπληρωματικά δε από τα εγκώμια που του αφιέρωσαν ο Ιωάννης Διάκονος και ο Θεόδωρος Πεδιάσιμος.

Ο Όσιος αναγκάστηκε να φύγει από την γενέτειρά του οικογενειακώς, λόγω της εντάσεως των Αραβικών επιδρομών που έπειτα από λίγο καιρό επρόκειτο να καταλήξουν στην κατάληψη της νήσου και να μεταναστεύσει στην Πελοπόννησο. Σε ηλικία δεκαπέντε ετών αποχωρίστηκε τους γονείς του και μετέβη στην Θεσσαλονίκη και συγκεκριμένα στην περίφημη μονή Λατόμου, όπου επιδόθηκε στη μοναχική άσκηση υπό την καθοδήγηση του Αγίου Γρηγορίου του Δεκαπολίτου

(τιμάται 20 Νοεμβρίου), ασκώντας το έργο του οξυγράφου.

Μετά από εννέα χρόνια παραμονής στην Θεσσαλονίκη, το έτος 840 μ.Χ., μετέβη στην Κωνσταντινούπολη μαζί με τον Άγιο Γρηγόριο και εγκαταστάθηκε στη μονή του Αγίου Ιερομάρτυρα Αντίπα. Δεν παρέμεινε όμως για πολύ εκεί απερίσπαστος, διότι το επόμενο έτος απεστάλη από τους Ορθοδόξους της Βασιλεύουσας στη Ρώμη για διαβουλεύσεις επί του θέματος του διωγμού από τους εικονομάχους. Δεν κατόρθωσε να φέρει εις πέρας την αποστολή, διότι το πλοίο του έπεσε στα χέρια Αράβων πειρατών και αυτός οδηγήθηκε αιχμάλωτος στην αραβοκρατούμενη τότε Κρήτη, από όπου ελευθερώθηκε με τις φροντίδες φιλόνητων πιστών και με θάυμα του Αγίου Νικολάου.

Κατά το βραχύ χρόνο αυτής της περιπέτειάς του συνέβησαν δύο σημαντικά γεγονότα. Το ένα, που σχετιζόταν ιδιαίτερα με αυτόν, ήταν ο θάνατος του πνευματικού του οδηγού Αγίου Γρηγορίου του Δεκαπολίτου και το άλλο, που αφορούσε την Εκκλησία ολόκληρη, ήταν η αναστήλωση των ιερών εικόνων.

Όταν διά της Θεσσαλονίκης επανήλθε πάλι στην Κωνσταντινούπολη, το έτος 843 μ.Χ., έζησε επί δύο χρόνια ως έγκλειστος στη μονή του Αγίου Αντίπα. Έπειτα έζησε στα κτήρια του ναού του ιερού Χρυσοστόμου επί πενταετία, έως ότου ίδρυσε δική του μονή, το έτος 850 μ.Χ., αφιερωμένη στον Απόστολο Βαρθολομαίο. Εκεί απέθεσε και τα ιερά λείψανα του Αποστόλου που είχε φέρει από την Θεσσαλονίκη, καθώς επίσης και τα σκηνώματα του πνευματικού του οδηγού Αγίου Γρηγορίου και του συνασκητού του Ιωάννου. Ο Όσιος Ιωσήφ παρακαλούσε με δάκρυα και στεναγμούς τον Απόστολο Βαρθολομαίο να τον βοηθήσει στην σύνθεση ύμνων. Και, πράγματι, πέτυχε εκείνο που ποθούσε η ψυχή του. Είδε σε οπτασία έναν άνδρα με εμφάνιση Αποστόλου, που προκαλούσε το δέος και ο οποίος πήρε από την Αγία Τράπεζα το ιερό Ευαγγέλιο, του το έβαλε πάνω στο στήθος και τον ευλόγησε. Τούτο υπήρξε και η απαρχή του θείου χαρίσματος που ο Όσιος επιθυμούσε.

Μετά την έκπτωση του Πατριάρχου Ιγνατίου και την άνοδο του ιερού Φωτίου, το έτος 858 μ.Χ., ο Όσιος Ιωσήφ εξορίστηκε από τον Βάρδα στην Κριμαία, προφανώς ως οπαδός του πρώτου και ίσως ως λατινόφιλος κατά κάποιο τρόπο, αφού προετών είχε σταλεί για να ζητήσει την βοήθεια της Ρώμης. Δεν έμεινε όμως στην εξορία για πολύ καιρό, καθώς, όπως αποδείχθηκε και από την μετέπειτα στάση του, ο ιερός Φώτιος τον εκτιμούσε ιδιαίτερα.

Όταν το έτος 867 μ.Χ. ο Πατριάρχης Ιγνάτιος ανέβηκε για δεύτερη φορά στο θρόνο, ο Όσιος Ιωσήφ έγινε σκευοφύλαξ της Αγίας Σοφίας και διατήρησε αυτήν την θέση κατά την διάρκεια της Δευτέρας πατριαρχίας του Αγίου Φωτίου. Κοιμήθηκε με ειρήνη το έτος 886 μ.Χ.

Ο κύριος όγκος του υμνογραφικού έργου του Οσίου συνίσταται σε Κανόνες, που αφθονούν στα έντυπα βιβλία και τα χειρόγραφα. Η συμβολή του Οσίου Ιωσήφ στην υμνογραφική ολοκλήρωση της Οκτωήχου είναι καθοριστική, δεδομένο ότι κάλυψε το μεγαλύτερο μέρος της εβδομάδας, πλην της Κυριακής της οποίας τους Κανόνες είχαν συντάξει ο Κοσμάς ο Μελωδός και ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός.

Στα Μηναία ο Όσιος Ιωσήφ είναι ο πλουσιότερα εκπροσωπούμενος υμνογράφος, αφού διατηρούνται σε αυτά 165 Κανόνες του με ομοιόμορφη δομή, που εξυμνούν Αγίους δευτέρας συνήθως εορταστικής τάξεως, δεδομένου ότι οι εξέχουσες εορτές είχαν ήδη καλυφθεί υμνογραφικά.

Ιδιαίτερα βέβαια συγκινεί ο Κανών στον Ακάθιστο Ύμνο, στον οποίο ακολουθεί Ειρμούς του Οσίου Ιωάννου του Δαμασκηνού και υμνεί την Θεοτόκο με ατελείωτη σειρά επιθέτων και εικόνων, ως άφλεκτο βάτο, νεφέλη ολόφωτη, ρόδο αμάραντο, μήλο εύοσμο, περιστέρα και τα παρόμοια.